

גיליון מיוחד בענייני
פרשת השבוע
פרשת "שמות"

גיליון: 222 | שנה ד'
שנת התשע"ז

שבת שלום
ומבורך!

אשכול יוסף

חידושים נפלאים בפרשת השבוע ומועדי ישראל

מואת הצב"י רבי יוסף חי סימון טוב שליט"א מוה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליומי דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מרנן ורבנן מעתיקי השמועה ארזי הלבנון הגאונים הגדולים רבותינו ראשי הישיבות
ראש ישיבת "פורת יוסף" מוה"ר משה צדקה שליט"א ראש ישיבת "חברון" מוה"ר דוד כהן שליט"א חבר מועצת גדוה"ת

למה היו הולכות נשות ישראל לילד דוקא תחת עץ התפוח?

איתא בגמרא במסכת סוטה דף י"א ע"ב, וכיון שמוגיע זמן מולדיהן הולכות ויולדות בשדה תחת התפוח שנאמר תחת התפוח עוררתיך. וצריך ביאור למה היו הולכות לילד דוקא תחת עץ תפוח?

ביאור א' - שעל ידי זה יהיה ריח טוב בוולדות

עלה בדעתי לפרש על פי מה שהקשו התוס' בשבת (פח.) היאך אמרו נמשלו ישראל לתפוח לפי שפריו קודם לעליו כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע, והלא אנו רואים שהתפוח גדל כשאר אילנות. ומפרש ר"ת דתפוח היינו אתרוג וריח אפך כתפוחים מתרגמין כריחא דאתרוגא, ואכן אתרוג, פרי קודם לעליו. וע"ע תוס' תענית (כט:). והנה אמרו בכתובות (סא.) שאשה מעוברת שאוכלת אתרוגים יהיו לה בנים בעלי ריח טוב. ועוד אמרו, שבתו של שבור מלכא, כשנתעברה בה אמה אכלה אתרוגים, ולכך היו מביאים אותה לפני אביה לפני שאר בשמים וריחות טובים שהיו מעלים לפניו.

ולפי זה יש לומר שהיו הולכות לילד תחת עץ אתרוגים דוקא, לפי שע"ז יהיה ריח טוב לילדיהם, כי מסתבר שכמו שמאכל האתרוג מועיל, כך גם ההשות והלידה באותו מקום תועיל קצת או הרבה, ואפשר שגם היו אוכלות מהאתרוגים קודם הלידה, וצ"ע.

ביאור ב' - להורות שבאות לכפר על חטא עץ הדעת

עוד נראה לפרש, שהרי האשה התקללה בעצב תלדי בנים בגלל חטא עץ הדעת, ואיכא למאן דאמר שעץ הדעת היה עץ אתרוג (ב"ר פרשה ט"ו ז'), על כן כדי לתקן אותו חטא היו יולדות תחת עץ אתרוג להורות שבאות לכפר על חטא זה במה שמצטערות הרבה בלידתן שצריכות לילד בסתר, וגם עצם צער הלידה, אבל הקב"ה היה עושה להם נס.

ביאור ג' - להורות ששמות מבטחם בהשי"ת שיזמן להן ישועה כעץ האתרוג שפריו קודם לעליו

הגאון ר' זאב צבי קליין זצ"ל בספרו חכמה עם נחלה (ח"ג עמ' ס', שנת תרפ"ה) מפרש שנשים צדקניות שבאותו הדור אף שלא ידעו איך יחיו את הילדים ומי יצילם מגזרת פרעה, מי יאכילם ומי ישקם ומי ילבישם, עם כל זאת היו יולדות תחת התפוח, להורות שכמו התפוח שפריו קודם לעליו, ולעולם מביא פירות לפני צמיחת העלים שמוגנים בעד הפירות, כך הם נותנות מבטחם בהשי"ת שיצמיח להן עלים לתרופה.

והוסיף שביטחון חזק זה של נשות ישראל הצדקניות במצרים, הצמיח את הגאולה, כי לולא זה לא מצא הקב"ה עם שלם של שיישים ריבוא, ואין שכינה שורה בפחות מס' רבוא. וסיים: "רק אם ידעו גם נשי דורנו שעליהם לילד כתפוח גם אם לא יראו העלים המגינות, אז גם אנו נוכל לקוות לגאולה השלימה". (מתוך הספר "כרם יוסף" עמ"ס סוטה)

עשרות קושיות ומאות תירוצים:

הופיע בס"ד הספר הנפלא "כרם יוסף" סוטה

👉 12 תירוצים: למה מלך אינו מברך בכל יום "ברוך שעשני מלך"?!
למה אין מברכין בכל יום "שלא עשני בהמה"?!

❖ היאך לא הגינה תורה על הנרצחים והנעקדים על קדושת השי"ת בכל הדורות ועד דורנו כמו הטבח בהר נוף לתקפ"ץ? ❖
8 תירוצים למה אשה שנסתרה ונמצאת טהורה זוכה לבן זכר והלא עברה על איסור ייחוד? ❖ 11 תירוצים למה הרואה אשה טובעת בנהר ואינו מצילה נקרא "חסיד שוטה" והלא הוא רשע ושוף דמים? ❖ 5 יישובים מהי מעלת משה שהתעסק עם עצמות יוסף והלא גם בית מצרים מצוה? ❖ 9 יישובים היאך השליך משה שם ה' לנילוס להעלות ארון יוסף? ❖ 5 יישובים למ"ד גרם מחיקה מותר למה הסתפק דוד בהיתר השלכת שם השם למים? ❖ לפי הזה"ק שאסור להעלות אפי' עצמות צדיקים מחו"ל לא"י היאך העלו עצמות יוסף והשביטים? ❖ למה נתבע משה שדיבר קשות לבני קרח והלא בדין אמר כן? ❖ 8 תירוצים למה התפלל משה רק על יהושע שינצל מעצת מרגלים? ❖ 7 תירוצים היאך מברכים במעין שלוש "לאכול מפריה ולשבוע מטובה" וכי לזה מבקשים לעלות לא"י? ❖ 6 תירוצים למה משה רצה להכנס לא"י בשביל לקיים מצוות התלויות בה ולא מפני מצות ישוב א"י? ❖ 7 תירוצים היאך בכלל ביקש לקבל "שכר" מצוות התלויות והלא אין עושים מצוות על מנת לקבל שכר? ❖ 5 תירוצים היאך שייך להתפלל על אחרים שיחזרו בתשובה והרי לכל אדם יש בחירה? ❖ 6 תירוצים היאך סוטה שאמרה טמאה אני שופכין את המים, והלא יש בהן צד קדושה וצריך לגונן? ❖ 4 ביאורים למה סופר שמחסיר או מוסיף אות מחריב העולם כולו? ❖ 8 תירוצים היאך צדיקים שיצאו למלחמה נכשלו בעוון אשת יפת תואר? ❖ 9 תירוצים היאך קברו את ראש עשיו לצד יעקב והלא אין קוברין רשע אצל צדיק? ❖ לא דובים ולא יער: 6 תירוצים למה לא נעשה נס שהדובים לא יפחדו ללא נס היער? ❖ ועוד עשרות נושאים מרתקים! מתוקים מדבש ונופת צופים!!!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות:

הפצת ספרי קודש דוד 1, ספר הספרים, צומת בר אילן. יפה נוף, צומת בר אילן ולדמון בהמ"ד בעלזא
ספרי מאה שערים מאה שערים 15, אור החיים סנטר מאה שערים גירסה מול שטיבלך וזרון משה

בני ברק: משפ' שבתאי ר' עקיבא 44 פינת הרב קוק, (מעל סלקום), 03-5796146 (9 באינטרנט).

ביתר: משפחת סימן טוב, רחוב בן זכאי 7 - 02-5808831 קרית ספר: משפ' שחמורוב מסילת יוסף 4 ק"ג, 052-7606856

צפון: בכניסה לקבר רבי מאיר בעל הגס זי"ע.א. חו"ל: הפצה ראשית בייגלאיין

נקודות מכירה ומשלוחים בכל הארץ: 054-84-60008/7 או 02-5373570 באין מענה להשאיר הודעה

מתוך הסכמת מורנו הגאון הגדול ר"י "חברון" רבי דוד כהן שליט"א חבר מועצת גדוה"ת:

"וכבר ספריו הנפלאים כרם יוסף נתקבלו באהבה ובחיבה בעולם התורה, בשיבות הקדושות, והרבה נהנים מזה, והביאו תועלת רבה, ונוכחתי כי הוא מלא וגדוש בחידושי תורה ערבים ושמחים הנאמרים בהשכל ובדעת בעומק העיון ובהיקף רב, ובעז"ה יתקבל באהבה וחיבה בבי מדרשא ויהיה לתועלת ולברכה"

למה בתיה לא טענה לאביה ששלו קשה משל פרעה שפרעה לא גזר שייגרשו והוא גזר?

גמ' אמרה לו בתו אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות, פרעה לא גזר אלא בעולם הזה ואתה בעוה"ז ובעוה"ב, פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת וכו'. עכ"ל. צ"ע למה מרים לא אמרה לאביה טענה נוספת, שפרעה לא גזר שיעמדו ויגרשו נשותיהם ואתה גזרת שייגרשו, [כמו שיחסה לו שגזר על הנקבות מחמת שכל בני הדור הולכים לאורו ונוהגים כמותו]. שהרי עצם הגירושין בפני עצמם גזירה קשה היא, כמו שמצינו בגיטין (צ): דאמר ר' אלעזר כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות. והרי התירה תורה למחות שמו של הקב"ה במים ובלבד כדי להשכין שלום בין איש לאשתו, שלא יצטרך ח"ו לגרשה והיא טהורה?

א'. ויש ליישב לדעת הראשונים המתירין לשמש במוך (עיין יבמות יב), וכן לר"ת וסיעתו (שם), אם כן לא היו מוכרחים המון העם לעמוד ולגרש נשותיהם, אלא יכולים היו לשמש במוך. ואף להראשונים האוסרים יכולים היו להמנע ולא לשמש כלל כמו בשנת רעבון שאסור לשמש מטתו שנא' (בראשית מ"א) "וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב", (תענית יא., וכן נפסק בשו"ע אבה"ע סי' כ"ה ס"ו). והנה לא חייבו לגרש מפני חשש הרהור. ודוחק דמ"מ כיון שעמרם גדול הדור, עמד וגירש ממילא עמדו כלום וגירשו.

ב'. ושמא י"ל דקודם מתן תורה לא היה כל כך קפידא במעשה הגירושין, דרק במתן תורה התחדש חלות וקשר הקידושין, שהבעל הוא המקדש ויוצר חלות הקניין, ועוד שאין האשה מתגרשת אלא מדעתו, משא"כ קודם מתן תורה שלא היה מעשה חלות קידושין, אלא רצה הוא והיא מביאה לביתו, וכן בגירושין וכולה היתה האשה מדעתה ורצונה להיפרד, וכמו שכתב הרמב"ם.

ג'. עי"ל קצת על פי מה שמצינו שמרים אמרה לאביה, פרעה לא גזר אלא בעולם הזה ואתה בעוה"ז ובעוה"ב, ופירש רש"י שכיון שאינם נולדים אינן באין לעולם הבא, ואולם יש מי שפירש על פי מה שאמרו בזוה"ק שלעוה"ב אלמנה חוזרת לבעלה הראשון משא"כ גרושה מנותקת ממנו ואין לה שייכות איתו לעוה"ב, וכיון שגירשו את נשותיהם הרי לא די שיהיו מנותקים בעוה"ז אלא אף לעוה"ב נותק הקשר וזה גופא מה שאמרה לו בתו שאתה גזרתה בעוה"ז ובעוה"ב.

**למה עמרם גירש את אשתו
ולא שימש במוך?**

ראה בספר "כרם יוסף עמ"ס "סוטה"
עמוד ע"ב

מוקדש לע"נ
יצחק בן כורשי ז"ל
הונצח ע"י נכדו הרה"ג
יוסף חיים אוהב ציון
שליט"א

גמ' עמדו כולן וגירשו את נשותיהן וכו', עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן. עכ"ל. כתבו המפרשים שרואים מכאן גודל הערכתם והתבטלותם של כלל ישראל כלפי גדול הדור, שודאי אי אפשר לתאר ולשער את גודל צערם ועגמת נפשם שהוכרחו לגרש נשותיהם, ובכל זאת עשו כן בלא אומר ובלא דברים, כי כך היתה קבלה בידם להתנהג בדרכו של גדול הדור, וזה היה חלק מהמסורה והאמונה של כלל ישראל גם בזמן הגלות.

וכן מצינו במס' פסחים (מב.) אמר רב יהודה אשה לא תלוש אלא במים שלנו, דרשה רב מתנה בפפונאי, למחרת הביאו כולם את כליהם ובאו אצלו שימכור להם מהמים שלו כדי שיוכלו לאפות את המצות, ואז ביאר להם שלא נתכוין שיאפו מהמים שלו אלא ממים שלנו בלילה. וכתב מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו אורחות יושר (מאמר ט"ו עמ' נ"ג) בשם הגר"ס זצ"ל שחז"ל סיפרו לנו מעשה זה להראות עד כמה היתה אצלם אמונת חכמים חזקה, עד שלא שאלו לו שאלות למה דוקא מים שלך, וגם איך כל השנים אפו כולם מצות בלי המים שלך, וכי לא יצאו ידי מצה. אלא לא שאלו והאמינו בכל מה שהחכם דרש להם, ובאה הגמרא להורות ולהראות שכך צריך להיות. [ומזה לימוד מוסר השכל לדורנו, להסיר ולכלות המכשירים שאינם מאושרים על ידי גדולי ישראל, ללא אומר וללא דברים, וללא כל מיני טענות וטעדין].

(מתוך כרם יוסף סוטה)

וראה בנים לבניך

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא
לכבוד מעלת ידי"נ הדגול
פה מפיק מרגליות כש"ת
הרב שלמה מזרחי שליט"א וב"ב
לרגל היכנס הנכד נהוראי הי"ו
בבריתו של א"א בשעטו"מ
בן לידידנו החשוב נעים זמירות
כש"ת יום טוב מזרחי הי"ו
יה"ר שיזכו לגדלו לתורה לחופה
ולמעשים טובים מתוך בריאות
איתנא ונהורא מעליא וכל טוב

לפני שיוכבד הניחה את משה בתיבה איזה חופה עשתה לו ומה תועלתו?

גמ' מסכת סוטה דף י"ב, מלמד שעשתה לו אמו של משה חופת נעורים בתיבה, אמרה שמא לא אוכה לחופתו, עכ"ל. צריך ביאור איזה מעשה עשתה כאן אמו של משה ולא איזה תועלת?

ביאור א' - הקדישתו וזיווגה לתורה

הנה בגמ' כאן משמע שעשתה לו חופה כפשוטו, וקשה שלא מצינו שזיווגה לו בת לנישואין, ופירשתי בס"ד שעניין חופה כאן הכוונה שהקדישתו לתורה, שאם ינצל תגדלו לתורה, כדרך שמצינו בכמה מקומות שהתורה נמשלה לאשה, כמבואר בפסחים (מט:): תנא ר' חייא כל העוסק בתורה לפני עם הארץ כאילו בועל ארוסתו בפניו. ובברכות (נז). הבא על נערה מאורסה בחלום יצפה לתורה, שנא' "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב" אל תקרי מורשה אלא מאורסה. ובמדרש משלי (פרק ל"א) דרשו את כל פרק "אשת חיל מי ימצא" על התורה. וכך יש לומר גם כאן, שאימו של משה עשתה לו חופה שהקדישתו וזיווגה לתורה, ובזכות זה ניצול והושיע את ישראל.

ביאור ב' - כעניין חופה שעושים לחתן וכלה שמתו

המפרשים מבארים על פי מה דאיתא במס' שמחות (ריש פ"ח) שעושין חופות לחתנים ולכלות שמתו, ותולין בהן אפי' דברים שהביאו אוכל דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר רק דברים שלא הביאו אוכל, כגון אגוזים ורימונים וגלוסקאות שלא הביאו אוכל, ולשונות של ארגמן ולגינין וצלוחיות של שמן המור, שכל התלוי בחופה אסור בהנאה. ונזכר בראשונים, ונפסק בשו"ע (יור"ד סי' ש"נ) שעושים חופות לחתנים וכלות שמתו, ותולין בהם רק דברים שלא הביאו אוכל נפש.

ופירש הנחלת יעקב (עמ"ס שמחות) שהיה דרכן כשמת חתן או כלה כשמוציאין אותם לקוברם היו עושין להן חופה מפני עוגמת נפש לומר אילו היו בחיים היו עושין להם חופה, וקמ"ל דאין חוששין בזה משום דרכי האמורי.

וביאר המפרשים שזו היתה כוונת מעשה יוכבד אמו של משה, שעשתה לו חופת נעורים, לפי שכבר נתיאשה ממנו כמו שפירש המהרש"א, לכך התחילה להתעסק בהכנת חופת נעורים לאות אבל וצער על בנה.

ויש להעיר שחופה זו שעושים לחתן וכלה, היינו דוקא אחרי שמתו, אבל לא לפני כן, ולפי דבריהם אמו של משה עשתה לו ממש חופת נעורים לאות אבלות, ולא רק התחילה להתעסק בזה, ועוד שגם להתחיל להתעסק בזה אין ראוי כל זמן שעדיין לא מת. ושמא צ"ל שאמו של משה היתה סבורה שכבר מת, שהרי רק מרים עמדה לראות מה יעשה לו, אבל יוכבד אמו של משה הייתה בביתה ולא היתה יכולה לראות מעשה השלכת תיבתו של משה ליאור, והיתה סבורה שכבר מת.

ודבר זה עולה בקנה אחד עם מה שמצינו עוד שם במסכת שמחות, שיוצאין לבית הקברות ופוקדין כל המתים עד שלושים יום לבדוק אם הם חיים, ואין חוששין בזה משום דרכי האמורי, ומעשה שפקדו מת אחד אחר שלושים יום וחי עשרים וחמש שנים ואחר כך מת, ועוד מעשה באחר שמצאוהו חי והוליד חמשה בנים ואחר כך מת, [והיעב"ץ שם הביא שגם המהרי"ל אירע לו גם כן כזה בחדרו וחי אח"כ ל' שנה].

ישיבת המתמידים בבהמ"ד "צופיוף"

רחוב שלמה מוסיף 13 שוק הבוכרים, קומה ב'

מועדי התפילות: מנחה עש"ק: 4:45

שחרית שב"ק: 8:05 לאחר התפילה קידושא רבה

מועדי סדרי הלימוד:

עש"ק: (18) משמרה א': מהשעה 3:15 עד 3:45

ב': מהשעה 3:45 עד 4:15 משמרה ג': מהשעה 4:15 עד 4:45

שב"ק בבוקר: (15) מהשעה 7:35 שחרית: 8:05

שב"ק בצהריים: (13) מהשעה 1:30 עד 3:15 אח"כ מנחה

מוצ"ש: מהשעה 7:30 עד 9:30

"אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!"

גיליון "אשכול יוסף" יו"ל לזיכוי אלפי ישראל

על ידי האחים הנעימים היקרים והחשובים
אוהבי התורה ולומדיה מיחידי סגולה ידידנו היקרים

כמר **גדעון ניסים** ומר **אהרן ניסים** הי"ו

לברכה והצלחה להם ולכל בני ביתם בכל מעשה ידיהם

בכלל הברכות יבורך ידידנו הנעלה שלומי ניסים הי"ו

מוקדש לע"נ הוריהם היקרים:

סאלם אליה בן מסעודה ז"ל, נוריה בת גורג'יה ע"ה,
ת. נ. צ. ב. ה.

◊ עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר ◊